

WYMAGANIE EDUKACYJNE KLASA VII

Zasady ogólne:

Ocenie podlegają: prace klasowe, sprawdziany, odpowiedzi ustne, ćwiczenia praktyczne, praca ucznia na lekcji, prace dodatkowe oraz szczególne osiągnięcia.

1. **Prace klasowe**, sprawdziany przeprowadza się w formie pisemnej, a ich celem jest sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia z zakresu danego działu lub jego fragmentu.

- Prace klasowe planuje się na zakończenie każdego działu.
- Prace klasowe są obowiązkowe dla wszystkich uczniów.
- Sprawdziany, testy, prace klasowe są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.
- Kartkówkę sprawdzającą wiedzę z 1-3 ostatnich jednostek lekcyjnych nauczyciel może przeprowadzić bez zapowiedzenia.
- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy klasowej lub sprawdzianu z całą klasą, nauczyciel ustala nowy termin pisania – w ciągu dwóch tygodni od powrotu ucznia do szkoły.

2. **Odpowiedź ustna** obejmuje zakres programowy aktualnie realizowanego działu. Oceniając odpowiedź ustną, nauczyciel bierze pod uwagę:

- zgodność wypowiedzi z postawionym pytaniem,
- prawidłowe posługiwanie się pojęciami,
- zawartość merytoryczną wypowiedzi,
- sposób formułowania wypowiedzi.
- Uczeń 2 razy w ciągu semestru może zgłosić nieprzygotowanie bez żadnych konsekwencji.

3. **Aktywność i praca ucznia na lekcji** są oceniane zależnie od ich charakteru, za pomocą plusów i minusów.

- Plus uczeń może uzyskać m.in. za samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką prawidłową odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, pomoc koleżeńską na lekcji przy rozwiązaniu problemu, przygotowanie materiałów wzbogacających proces lekcyjny, inne formy aktywności.
- Minus uczeń może uzyskać m.in. za : nieprzygotowanie do zajęć (zeszytu przedmiotowego, podręcznika lub innych środków dydaktycznych potrzebnych do lekcji), niewłaściwą pracę w grupie, brak zaangażowania na lekcji.

- Za 3 plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za 3 minusy – ocenę niedostateczną; rozliczanie plusów i minusów odbywa się na bieżąco.

- Aktywność i praca ucznia na lekcji mogą być również oceniane za pomocą ocen m.in. za: samodzielne wykonanie krótkiej pracy na lekcji, krótką poprawną odpowiedź ustną, aktywną pracę w grupie, pomoc koleżeńską na lekcji przy rozwiązywaniu problemu, przygotowanie do lekcji, inicjatywę przy rozwiązywaniu problemów, znalezienie nieszablonowych rozwiązań.

4. **Ćwiczenia praktyczne** obejmują zadania praktyczne, które uczeń wykonuje podczas lekcji(album, plakat, prezentacja multimedialna, projekt edukacyjny, lapbook). Oceniając je, nauczyciel bierze pod uwagę: wartość merytoryczną, dokładność wykonania polecenia, staranność, w wypadku pracy w grupie stopień zaangażowania w wykonanie ćwiczenia.

6. **Prace dodatkowe** obejmują dodatkowe zadania dla zainteresowanych uczniów, prace projektowe wykonane indywidualnie lub zespołowo, przygotowanie gazetki ściennej, wykonanie pomocy naukowych, prezentacji. Oceniając ten rodzaj pracy, nauczyciel bierze pod uwagę m.in.: wartość merytoryczną pracy, estetykę wykonania, wkład pracy ucznia, sposób prezentacji, oryginalność i pomysłowość pracy.

7. **Szczególne osiągnięcia uczniów**, w tym udział w konkursach przedmiotowych, tematycznych, szkolnych i międzyszkolnych, są oceniane zgodnie z zasadami zapisanymi w WSO.

Tematyka lekcji	dopuszczający	dostateczny	dobry	Bardzo dobry	celujący
1. Kongres wiedeński	zna daty obrad kongresu wiedeńskiego; potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu; zna członków Świętego Przymierza	wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja; zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich; wymienia uczestników kongresu; rozumie określenie „tańczący kongres”	wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza; rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków	– porównuje okres napoleoński i epokę restauracji; – wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie	uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu
2. Walka z porządkiem pokongresowym.	wymienia idee polityczne początku XIX w	wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm; – wymienia państwa, w których doszło do ruchów	podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy; –	– opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie	– opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej poł.

		wolnościowych	opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych		XIX w
3. Królestwo Polskie	rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna; – opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I; – wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim	wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską; – opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego; – wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz; – wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie	– charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego; – opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Król. Pol.; – wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji, charakteryzuje jej cele; – charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja	– rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim; – opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym Królestwa Polskiego; – rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim	– opisuje i analizuje różne postawy Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę
4. Powstanie listopadowe	– wie, kim był Piotr Wysocki; – wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie; – zna rezultat zmagania powstańczych	wymienia pierwszego dyktatora powstania; – opisuje wybuch powstania; – opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania; – wskazuje miejsca największych bitew; – wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej; – wymienia przywódców powstania	analizuje przyczyny powstania; – rozróżnia postawy poszczególnych grup polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania; – charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów; – wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych	wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania; – analizuje stosunek Chłopskiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje; – wyjaśnia przyczyny upadku powstania;	analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy
5. Wielka Emigracja	rozumie pojęcie emigracji; – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym; – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji; – wie, jakie ugrupowania	wymienia polskie obozy polityczne na emigracji; – rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji	wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji; – charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji	rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów; – porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice); – rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły	dostrzega i przedstawia genezę różnych programów politycznych ugrupowań na emigracji

	wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu			zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami	
6. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego	zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska; – pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa	wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego; – opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim; – zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego	dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach; – podaje przyczyny powstania krakowskiego; – podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej	omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami; – wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami; – rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej; – rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r	rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków
7. Wiosna Ludów w Europie	rozumie pojęcie Wiosny Ludów; – zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.); – wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi	zna postać Józefa Bema; – wie, czym był parlament frankfurcki; – zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynając powstanie	omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie; – podaje skutki Wiosny Ludów	dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich; – wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji	rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków
8. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień	zna postać Józefa Bema; – wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów; – zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów	opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowyzwoleńczych na ziemiach polskich	wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim; – dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów	porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską, – dostrzega zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców
9. Rewolucja przemysłowa	wymienia główne wynalazki XIX w.; – rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa; – wskazuje najszybciej	opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.; – wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy;	wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego; – wymienia przyczyny powstawania fabryk; – dostrzega skutki rozwoju	rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego; – porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w.;	analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej

	rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.	– ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne	komunikacji ; – wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego	– omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw	
11. Zjednoczenie Włoch .	wie, kiedy była wojna krymska; – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym; – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy	– zna etapy wojny krymskiej; – zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi; – omawia etapy zjednoczenia Włoch	wskazuje konsekwencje wojny krymskiej; – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch; – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu	rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i zjednoczenia Włoch; – uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch; – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu;	porównuje rolę Garibaldi i Caovura w Zjednoczeniu Włoch
12.Zjednoczenie Niemiec	zna postać Ottona von Bismarcka; – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871; – wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego	wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec; – wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego	wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją; – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec	wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy; – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec; – rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec	uzasadnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską
13. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.; – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa; – zna postać Abrahama Lincolna; – wie, kto wygrał wojnę secesyjną	wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami; – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna	wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA; – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej; – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej; – wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej	uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA; – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem	wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej
14. Kolonializm europejski w XIX	– wskazuje na mapie obszary, które były w XIX	opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych	– uzasadnia europejski wyścig o kolonie;	analizuje pozytywne i negatywne skutki	rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o

wieku	w. obiektem ekspansji kolonialnej; – wymienia mocarstwa kolonialne; – zna pojęcie kolonializmu; – zna określenie „perła w koronie”; – wie, kiedy trwała wojna rosyjsko-japońska, i zna jej wynik	obszarów;	– podaje przyczyny i skutki kolonializmu; – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym; – opisuje politykę USA na obszarze Chin	kolonializmu; – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie;	zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych
16. Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym	krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym; – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni	wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska; – opisuje przebieg manifestacji patriotycznych; – zna postać Aleksandra Wielopolskiego; – przedstawia programy Białych i Czerwonych	wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska; – wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych; – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego	ocenia działania Wielopolskiego; – wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym	rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego
17. Powstanie styczniowe	wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka; – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe; – wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania	wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania; – opisuje formy walki powstańczej	wyjaśnia genezę i znaczenie branki; – opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów	analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów; – porównuje charakter walk z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego	porównuje sytuację międzynarodową w chwili wybuchu powstania listopadowego i styczniowego; – ocenia szanse powodzenia powstania styczniowego
18. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków	wie, kim był Romuald Traugutt; – zna pojęcie katorgi; – wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego	przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym	podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków; – podaje przyczyny klęski powstania styczniowego	przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania	– uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu
19. Walka o polskość w zaborze rosyjskim	zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający; – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego	wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat; – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji	opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym; – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji	rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej; – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w	analizuje wpływ powstania styczniowego na zmianę form walki o niepodległość

				społeczeństwie zaboru rosyjskiego	
20. Zabór pruski – walka z germanizacją	wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego; – rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny; – wie, gdzie wybuchł najstraszniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim; – zna postacie: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego	wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych; – przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji; – opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; – opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim	przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją; – opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce	dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków; – porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury; – dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce	dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków
21. Autonomia w Galicji	wskazuje na mapie Austro-Węgry i Galicję; – rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska; – wymienia narodowości, które żyły w Galicji	opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej; – wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach	opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji; charakteryzuje życie polityczne w Galicji; – przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego	– wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji; – opisuje konflikty narodowościowe w Galicji	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii
23. Wynałazki przełomu XIX i XX wieku	zna określenie „epoka pary”; – wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym; – wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia	uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”; – opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu; – wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia; – zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella	wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce; – analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów	uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w	dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.
24. Narodziny kultury masowej. Przemiany obyczajowe	wie, co oznacza określenie „piękna epoka”; – zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową	opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”; – wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.; – rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm	opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych; – opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.	dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich; – analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli	wskazuje źródła przemian obyczajowych

25. Masy wkraczają do polityki	wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa; – wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy	zna poglądy socjalistów i narodowców; – wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice	dostrzega znaczenie konstytucji; – zna twórców socjalizmu; – rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego	– dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy	– analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w
26. Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku	wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków; – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; – rozumie skróty: PPS, endecja; – przyporządkowuje postacię Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych	opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków; – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów; – wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna; – dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego	wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków; – wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym; – przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych; – przedstawia formy działalności polskich partii politycznych	wyjaśnia, na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków; – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym; – wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w.	– wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnie światowymi
27. Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze rosyjskim	zna datę: 1905 r.; – zna pojęcie strajk generalny; – zna określenie „krwawa niedziela”; – wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji	podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim; – opisuje strajki w Łodzi	podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na – wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi na ziemiach zaboru rosyjskiego; – wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego	omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania;	– wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnie
28. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia	wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia; – rozumie pojęcia: ententa,	wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie; – podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych	opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania; – podaje przyczyny	analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie	Rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji

	państwa centralne	w Europie na początku XX w.	nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią; – wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach		
29. Polacy wobec zbliżającej się wojny	wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; – wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji; – wymienia polskie organizacje paramilitarne, które powstały przed I wojną światową	– opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką; – opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową	– wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej	omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych; – uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego	omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę
30. Wielka wojna	wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; – wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie; – podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny; – rozumie pojęcia: wojna pozycyjna i wojna manewrowa; – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej	wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej; – opisuje wojnę pozycyjną; – zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu	charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych; – uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917	opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną;	wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych
31. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	wskazuje na mapie Rosję; – wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego; – zna postaci: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina	opisuje sposób przejścia władzy w Rosji przez bolszewików; – rozumie pojęcie obcej interwencji; – wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji; – podaje cechy rządów Mikołaja	podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji; – przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina; – podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r	– opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików; – rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; – podaje przyczyny	analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją

		II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice		interwencji państw zachodnich w Rosji	
32. Sprawa polska w okresie I wojny światowej	wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego; – wie czym był Akt 5 listopada	wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach; – opisuje działalność Legionów; – wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej; – omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej	prezentuje postawy aktywistów i pasywistów; – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków	rozumie znaczenie Aktu 5 listopada oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków	analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej
33. Zakończenie I wojny światowej	wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.; – wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa; – wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej	– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych; – omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania; – wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni	omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny; – zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny; – wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni	wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych; – rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej	omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne
34. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r	wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość; – wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r	przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej; – wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski; – wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległość	zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r.; – zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich	omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r.	– analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę; – rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich
36. Konferencja pokojowa w Paryżu	wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa; – zna przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego; – wie, czym zajmowała się	wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów; – wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec; – wie, jakie państwa brały	wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego, wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej	dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej; – wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego	przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego

	Liga Narodów	udział w konferencji pokojowej; – rozumie pojęcie mały traktat wersalski			
37. Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wojny	wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; – wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej	omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny; – rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja	omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować	wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa	wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej
38. Związek Sowiecki pod władzą Stalina	zna dwóch przywódców ZSRS; – wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego; – rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS	rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm; – opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS; – wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego	wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS; – wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS	analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS; – porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym	analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS
39. Narodziny faszystów we Włoszech	wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch; – wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego	rozumie pojęcia: faszizm, duce, czarne koszule – opisuje życie w faszystowskich Włoszech; – zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech	podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego; – wymienia reformy wprowadzone przez faszystów	omawia znaczenie traktatów laterańskich	– analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej
40. Niemcy pod władzą Hitlera	wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.; – wie, kiedy A. Hitler przejął władzę; – rozumie pojęcie III Rzeszy; – podaje przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym	rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski	wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera; – omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów; – omawia politykę gospodarczą III Rzeszy	omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP; – wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów	analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera
41. Świat u progu wojny	wymienia sojuszników III Rzeszy; – wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę	rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii; – wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi	– omawia ekspansywną politykę Japonii; – zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo; – wskazuje działania podjęte	wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy; – omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy	omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki; – omawia przyczyny i proces kształtowania się

			przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego		sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia
43. Walka o granice państwa polskiego	wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej; – wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego	wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty; – zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic; – zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt	wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski	przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów; – rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej	– rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy
44. Konstytucja marcowa i ustroj II Rzeczypospolitej	wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową; – zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP	wymienia główne założenia konstytucji marcowej	przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej; – wie, jak przebiegały wybory na prezydenta	analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie; – rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta	– omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.
45. Rządy autorytarne w Polsce 1926–1939	wie, kiedy doszło do przewrotu majowego; – rozumie pojęcie sanacja	opisuje przewrót majowy i rządy sanacji; – wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa; rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą; – zna postać Ignacego Mościckiego	podaje przyczyny przewrotu majowego; – uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi	analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz	porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej
46. Społeczeństwo polskie w latach 1918–1939	wymienia mniejszości narodowe w Polsce; – opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym	wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych; – porównuje życie na wsi z życiem w mieście; – wymienia wyznania II Rzeczypospolitej	omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi	omawia politykę państwa wobec mniejszości	podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP
47. Przemiany gospodarcze w Polsce	– wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP; – wie, jaki port został	zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego; – rozumie pojęcia: COP,	– wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju;	– dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę; – przedstawia znaczenie COP,	wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP

	zbudowany w okresie międzywojennym	hiperinflacja, wojna celna	– wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce	wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki	
48. Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia	wie, w jaki sposób walczone z analfabetyzmem; – wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej	wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu	– zna nazwiska najwybitniejszych twórców dwudziestolecia międzywojennego; – wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice	rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego	– analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju
49. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	wymienia wrogów Polski; – wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski; – wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski	zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; – wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty	wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym; – wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie; – wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow	omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst	ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje; – ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego